

Riktlinjer för krisstöd vid allvarliga händelser i Hylte kommun

Antagna av Kommunstyrelsen 2023-XX-XX

Innehållsförteckning

Inledning	3
Händelser som omfattas av riktlinjen	3
Uppdrag och ansvar	3
Sekretess	4
Samverkan mellan krisstödsgrupper i Halland	4
Internt krisstöd	5
Organisation och arbetsfördelning	6
Ledningsgrupp	6
Stödpersoner	6
Innan en händelse	7
Under en händelse	7
Larmning	7
Stödcentrum	8
Material	9
Efter en händelse	9
Bilaga 1. AAR – after action review	10

Inledning

Alla kommuner ska – enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH (2006:544) – minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fredstid. En extraordinär händelse avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser från kommunen.

Hylte kommun har en organisering för krisberedskap som utgår ifrån kommunens skyldigheter enligt LEH. Men för att kunna klara behoven hos enskilda personer eller grupper av drabbade vid kriser, olyckor eller andra oväntade händelser kan det inom varje kommun finnas en organisation för krisstöd som är kopplad till kommunens övriga krisberedskap. I Hylte kommun har det funnits en organisation för krisstöd under många år. Denna organisation har tidigare kallats POSOM, psykiskt och socialt omhändertagande, men bytte under 2022 namn till ”Krisstöd”. Namnbytet syftade till att förtydliga gruppens roll för de som behöver hjälp. Krisstödsgruppen är en del av kommunens beredskap i händelse av olyckor, kriser och andra oväntade händelser.

Namnbytet från POSOM till krisstöd har skett inom många kommuner i Sverige, men begreppet POSOM används fortfarande nationellt. Även Region Hallands krisstöd har bytt namn från PKL (psykologisk-psykiatrisk katastrofledning) till Regions Hallands krisstödsorganisation. I dagsläget har dock inte samverkansgruppen i Halland bytt namn utan heter POSOM och PKL nätverket, och kommer därför benämnas så i denna rutin.

Händelser som omfattas av riktlinjen

Krisstöd riktar sig till de personer som vistas i kommunen och krisstödsgruppen aktiveras för att erbjuda ett medmänskligt stöd till dem som har drabbats av eller riskerar att drabbas av psykisk ohälsa som en följd av en allvarlig händelse. Med en allvarlig händelse menas att flera personer berörs och att resurser måste organiseras, ledas och användas på särskilt sätt. Syftet är att vara ett stöd till de som drabbats psykisk av händelsen, medan de som eventuellt drabbats fysiskt tas om hand av sjukvården. Händelsen kan ha inträffat inom kommunens geografiska område, men kan även ha berört flera kommuninvånare som vistats på annan ort.

Uppdrag och ansvar

Krisstödsgruppen ska träda i funktion när samhällets ordinarie resurser inte räcker till. Gruppens främsta uppgift är att tillgodose de drabbades behov av både psykiskt och socialt stöd och genom detta försöka förebygga den psykiska ohälsa som kan bli resultatet av en traumatisk upplevelse. Krisstödsgruppen ska ta hand om drabbade som inte är fysiskt skadade, t ex oskadade och anhöriga. De fysiskt skadade ska tas om hand av sjukvården. Region Halland ansvarar för krisstödet inom sjukvården för de patienter och närstående som kommer in till sjukhusen.

Krisstödsgruppen kan aktiveras utan att kommunens krisledningsorganisation för hantering av extraordinära händelser är aktiverad, men i de fall när krisledningsorganisationen är aktiverad ingår arbetet med krisstöd däri.

Sekretess

Den som deltar i arbetet i krisstödsgruppen gör det i sin egenskap av anställd inom exempelvis socialtjänst, hälso- och sjukvård, räddningstjänst, skola, polis, kyrka, Hyltebostäder eller andra anställningar inom Hylte kommun. Detta innebär att den sekretess/tystnadsplikt som gäller inom den ordinarie anställningen och tjänsten även gäller vid insatser inom krisverksamheten.

Samverkan mellan krisstödsgrupper i Halland

Vid en händelse så sker krisstödsgruppens kontakter med Region Halland och övriga halländska kommuner via kontakt direkt till aktören, alternativt SOS, till TIB (tjänsteman i beredskap). Region Halland har organiserat en krisstödsorganisation (inom vissa regioner kallat PKL-grupp som står för psykologisk-psykiatrisk katastrofledningsgrupp), vars främsta uppgift är att leda och fördela arbetet med att ta hand om patienter och anhöriga till patienter som kommer in till sjukhuset vid en allvarlig händelse.

En huvudprincip vid händelse är att kommunerna samverkar vid större händelser som kräver mer resurser än den enskilda kommunen förfogar över.

Kommunernas samordnare för krisstöd/POSOM och Region Hallands samordnare för krisstöd samverkar med målet att säkerställa ett kvalificerat och likvärdigt psykiatriskt och psykosocialt omhändertagande av länets invånare vid en allvarlig händelse. Sammanhållande för POSOM och PKL nätverket är Länsstyrelsen.

Mer information om samverkan finns i gemensamma *Riktlinjer för samverkan mellan POSOM och PKL i Hallands län*.

Internt krisstöd

Vid kriser, olyckor eller andra allvarliga händelser på arbetsplatsen är det betydelsefullt att det finns beredskap för att tillgodose det behov av psykiskt och socialt omhändertagande som uppstår hos de arbetstagare som på olika sätt drabbats. Detta kan minska personliga lidanden och förebygga sjukfrånvaro. Enligt föreskriften första hjälpen och internt krisstöd (AFS 1999:7) ska det på varje arbetsställe finnas den beredskap och de rutiner för krisstöd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och särskilda risker.

Ifall en chef i kommunens organisation behöver stöttning efter en händelse, kan denne kontakta krisstödsgruppen för internt krisstöd.

Ansvaret för det interna krisstödet delas mellan personalenheten och räddningstjänsten där arbetet med föreskriften första hjälpen och internt krisstöd (AFS 1999:7) ligger under personalenheten medan räddningstjänsten samordnar och sammankallar gruppen.

Krisstödsgruppen hanterar således både krisstöd för allmänheten och för medarbetare på Hylte kommun. Organisation och arbetssätt ser likadant ut. Skillnaden ligger vid händelserna där;

- Gruppen aktiveras/larmas på olika sätt beroende på om det är en händelse utanför organisationen eller något som hänt inom Hylte kommun som organisation.
- Hyltebostäder och Samhällsbyggnadskontoret endast involveras vid händelser som rör Hylte kommun som organisation.

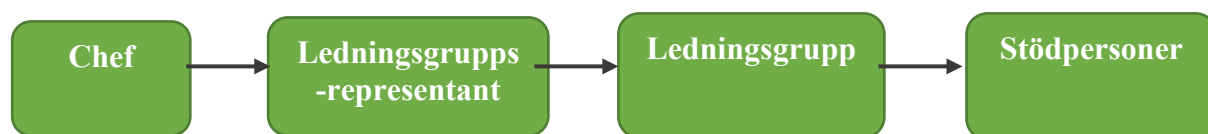
Aktivering internt krisstöd

När det kommunövergripande interna krisstödet ska aktiveras kontaktar chef, eller dess ersättare, en person i krisstödsgruppens ledningsgrupp, förslagsvis det egna kontorets representant. Denna kontaktar sammankallande för krisledningsgruppen, kommunens säkerhetssamordnare och informerar om händelsen. Om säkerhetssamordnaren inte går att nå kan kontakt tas med annan person i ledningsgruppen.

Övriga i ledningsgruppen informeras om att behov finns att aktivera krisstödsgruppen. Beslutet att aktivera gruppen tas (om möjligt) av minst två personer ur ledningsgruppen. Beroende på händelsens omfattning involveras sedan fler representanter ur ledningsgruppen i insatsen. Händelsen avgör vilka insatser som krävs i det akuta skedet och vilka resurser som behövs.

Ledningsgruppen hjälper aktuell chef att kalla in stödpersoner utifrån beslut om omfattning som tagits i ledningsgruppen och leder insatsen.

Se mer information i ”Rutin för första hjälpen och krisstöd - Hylte kommun”.

Organisation och arbetsfördelning

I Hylte kommun har Kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för kommunens krisstödsgrupp. Krisstödsgruppen består av representanter från följande organisationer:

- Räddningstjänsten
- Barn- och ungdomskontoret
- Omsorgskontoret
- Kommunledningskontoret
- Kultur- och folkhälsokontoret
- Svenska kyrkan
- Polis
- Hyltebostäder (*endast internt krisstöd*)
- Samhällsbyggnadskontoret (*endast internt krisstöd*)

Krisstödsgruppens ledningsgrupp ansvarar för ledning och samordning av krisstödsarbetet. Till sin hjälp har ledningsgruppen ersättare och stödpersoner som respektive kontor och organisation utser inom sin verksamhet. Det finns även utsedda kontaktpersoner, kallade resurspersoner, som i en händelse kan bistå med speciell kunskap kring vissa målgrupper i samhället. Exempel på resurspersoner kan vara representanter från föreningar.

Kommunens säkerhetssamordnare är sammankallande för gruppen.

Krisstödsgruppen får tilldelat en budget om 40 000kr årligen. Pengarna ska finansiera exempelvis mötes-, kurs-, transport- och logikostnader. Respektive arbetsgivare ansvarar för eventuella lönekostnader.

Regionalt finns en god samverkan i krisstöds frågor genom POSOM och PKL-nätverket i Halland och består av ansvariga/sammankallande i de halländska krisstödsgrupperna. Nätverket har tagit fram kompetensprofiler för personer i ledningsgrupperna och stödpersoner inom POSOM och PKL för att underlätta deras kompetensutveckling.

Ledningsgrupp

- Ha **kunskap om** samhällets krisberedskap
- Ha **förståelse för** egen organisations och andra aktörers uppdrag inom krisstöd.
- **Kunna värdera** om en situation kräver en stödinsats.
- **Kunna genomföra** samverkan mellan krisstöd/POSOM och PKL.
- **Kunna leda** egen organisations krisstödsinsats.

Stödpersoner

- Ha **kännedom om** samhällets krisberedskap och andra aktörers uppdrag inom krisstöd.
- Ha **kännedom om** vilka händelser som kan involvera POSOM och PKL och hur händelserna kan hanteras.
- Ha **förståelse för** vilket ansvar egen organisation har inom krisstöd och sitt uppdrag som stödperson.
- **Kunna praktisera** krisstöd i aktuell händelse.

Innan en händelse

Ledningsgruppen har möten fyra gånger per år och stödpersonerna sammankallas till möten två gånger per år. Syftet med mötena är att informera om eventuella ändringar i rutiner, öva och prata om händelser. Syftet med träffarna är även att krisstödsgruppen lär känna varandra för att förenkla arbetet vid händelser.

Ledningsgruppen ansvarar för att:

- Sammankalla till möten med både ledningsgrupp och stödpersoner.
- Se till att kompetensprofiler uppfylls.
- Anordna utbildningsinsatser och övningar.
- Ta fram underlag för uppföljning av verksamheten
- Skicka ut uppdaterade larmlistor och information till krisstöds-pärmen.
- Samverka med POSOM och PKL i Halland gällande utbildningar och föreläsningar.
- Att det finns lokaler, resurser, material och annat som behövs för att genomföra en insats.

Under en händelse

Larmning

Begäran om hjälp av krisstödsgruppen kan göras av:

- Hylte kommuns krisstödsgrupp
- Hylte kommuns krisledningsorganisation
- Räddningsledningen på skadeplatsen (räddningsledare, polis, ambulans)
- Annan kommuns POSOM/krisstödsgrupp
- Regionens krisstödsorganisation
- Socialtjänsten
- Präst
- Socialstyrelsen (tjänsteperson i beredskap) när olycka inträffar utomlands

När krisstödsgruppen i Hylte kommun har kallats in har det vanligen gjorts av räddningsledare på skadeplatsen, oftast av räddningstjänsten. Räddningstjänsten har krisstödsgruppens larmlista och larmar ledningsgruppen.

Det finns inte en nationellt upprättad rutin för hur en utomstående aktör larmar en kommuns krisstödsgrupp. Om en av de externa aktörerna som nämns ovan vill larma Hylte kommuns krisstödsgrupp kommer ordinarie vägar till kommunen att användas, eller vid ett nödläge via SOS. SOS har ingen möjlighet att ha samtliga kommuners larmlistor utan de kommer troligen att kontakta HILL (Hallands integrerade larm och ledning) i Halmstad (nummer 035-16 00 98). HILL har Hylte kommuns larmlista och kan larma krisstödsgruppen. Alternativt kontaktar dem kommunens tjänsteperson i beredskap, ”TiB” som utgörs av insatsledarna på räddningstjänsten som sedan har möjlighet att larma vidare.

Ledningsgrupp

Ledningsgruppsrepresentant blir larmad.

- Den larmade meddelar övriga i ledningsgruppen och bedömer tillsammans med minst en annan ur ledningsgruppen (*om möjligt*) om händelsen kräver en krisstödsinsats.
 - Kontakt mellan ledningsgruppsrepresentanter sker på lämpligt sätt beroende på händelse; via telefon, inkallningsfunktionen eller i appen CoSafe eller mejl.
- Beslut vilka åtgärder som bör göras i det akuta skedet och vilka resurser som behövs.
 - Omfattningen av händelsen avgör.
 - Om händelsen är kritisk behöver räddningstjänsten stöd snabbt. Gör en bedömning om några stödpersoner kan få nödvändig information för att snabbt komma ut på platsen.
- Kalla in stödpersoner
 - Via inkallningsfunktionen i CoSafe i första hand, eller via telefon utifrån larmlistan.
- Samling på räddningstjänsten eller på annan lämplig plats, ge information till stödpersonerna om kommande insats.

Vid insatsen är ledningsgruppens uppgift att:

- Leda och fördela arbetet
- Analysera och riskbedöma insatsen
- Tillgodose personalens behov av avlösning och stöd
- Dokumentera händelser och åtgärder
- Samverka med externa aktörer
 - Exempel på samverkansaktörer kan vara regionens krisstödsorganisation, andra kommuners POSOM/krisstödsgrupper eller kommunens krisledningsstab. Ledningsgruppens arbete kan ske på distans, men någon representant från ledningsgruppen bör vara på plats för att koordinera arbetet och kunna begära mer resurser.

Stödpersoner

Stödpersoner som kallas in får information om händelsen och var man ska infinna sig.

Om möjlighet finns samlas aktiverade stödpersoner och ledningsgruppsrepresentanter på räddningsstationen på Verkstadsgatan 1 i Hyltebruk för en snabb genomgång av läget och fördelning av arbetsuppgifter. Annan plats kan också bli aktuell beroende på händelsen.

Uppgifterna på insatsen består i att ta kontakt med drabbade och anhöriga och vara ett medmänskligt stöd för dessa. Samverkan med insatspersonal, eventuellt berörd arbetsplats, regionen, skola m.fl. kan krävas för att genomföra uppgiften. Praktiskt stöd för stödpersonernas arbete finns i den fysiska "Krisstödspärmen" samt genom digitala dokument i appen CoSafe.

Stödcentrum

För att förenkla för krisstödsgruppens arbete kan ett stödcentrum öppnas. Stödcentrum är en central plats som krisstödsgruppen kan öppna upp dit drabbade och närstående kan vända sig efter en allvarlig händelse för att få svar på frågor och få det stöd de behöver, alternativt hänvisning till andra inrättningar. Stödcentrum upprättas i lämpliga lokaler i närområdet, dock inte i direkt anslutning till exempelvis en olycksplats.

Material

På räddningsstationen finns material att använda vid en krisstödsinsats. Vid obekväma arbetstider kan räddningstjänstens personal låsa upp lokalerna. Dessa nås på 0733-718 390. Kommunens leasingbilar kan vid behov användas av krisstödsgruppen.

Efter en händelse

I direkt anslutning till en avslutad insats samlas aktiverade ledningsgruppsrepresentanter och stödpersoner. Syftet är att gå igenom händelsen där stödpersonerna får möjlighet att prata tillsammans om den upplevda situationen. Genomgången syftar även till att lyfta vad som gick bra och mindre bra för att ha möjlighet till att hela tiden utveckla arbets sättet i gruppen. Bilaga 1 utgör en mall för ”after action review” (AAR) som används vid denna genomgång.

Krisstödsgruppens behov av stöd och handledning efter en insats tillgodoses först och främst av gruppmedlemmarna själva. Vid behov av professionell hjälp anlitas företagshälsovården eller socialtjänstens handledare.

Varje insats ska utvärderas. Syftet med utvärderingen är att dra lärdom av de erfarenheter som insatsen gett. Deltagarnas kommentarer efter AAR utgör en bra grund tillsammans med annat relevant material. Ledningsgruppen ansvarar för att utvärdering genomförs.

Ersättning och försäkringar

Varje arbetsgivare står för kostnaderna för sin personal. De uppdrag man har som stödperson eller ledningsgruppsrepresentant i krisstödsgruppen är en del av arbetsuppgifterna i sin ordinarie tjänst. Händer det någonting i samband med en insats ska stödpersonerna och ledningsgruppen vara försäkrade genom sin arbetsgivare.

Bilaga 1. AAR – after action review

AAR är en strukturerad dialogprocess för ständig utveckling där arbetsgrupper lär och delar med sig av erfarenheter efter genomförda insatser. Det är även ett tillfälle för deltagarna att ventilera händelsen och prata tillsammans. Hylte kommuns krisstödsgrupp genomför AAR för att utveckla sitt lärande och sina förmågor, sin kommunikation och för att förbättra sammanhållningen inom gruppen. Detta med förhoppning om reducerad stresspåverkan och ökad självförlit.

Frågor om händelsen

Fundera på händelsen och skriv ner svaren utifrån dina upplevelser. Fokusera på **VAD** som hände, inte **VEM** som gjorde vad. Ca 5 minuter för egen reflektion. Sedan förs en gemensam diskussion där varje person har sina egna anteckningar som stöd så samtliga upplevelser framkommer.

STEG 1 - Vad förväntades hända?

- Vad skulle göras?
- Var målet bra formulerat före insatsen? Vad var målet?
- Hur förbereder vi oss bäst inför en sådan här uppgift?

Svar:

STEG 2 - Vad hände?

- Vilken typ av händelse gav upphov till insatsen?
- Vad orsakade händelsen?
- Vad var det som faktiskt hände under insatsen?
- Vad gjorde vi och varför gjorde vi det?
- Vad blev det faktiska resultatet?

Svar:

STEG 3 - Varför blev det som det blev?

- Vad gick bra och varför?
- Vad gick mindre bra och varför?
- Hur gick vi tillväga för att uppnå målet?
- Vilka konsekvenser fick det?

Analysera orsak och verkan.

Fokus på VAD, inte på vem!

Svar:

STEG 4 - Vad kan förbättras och hur?

- Hur kan teamets uppgifter lösas bättre nästa gång?
- Vad behöver vi utveckla och öva mer på?
- Vad ska vi fortsätta göra, sluta göra och börja göra?
- Hur prioriterar vi förbättringsförslagen?

Fokusera på sådant som ni i teamet faktiskt kan påverka själva.

Svar:

STEG 5 - Vad ska vi sprida vidare?

- Kan andra lära sig något av detta eller ha nytta av våra erfarenheter?
- Vem/vilka? Inom vår organisation eller på annat håll?
- Hur sprider vi det och vem ansvarar för att sprida erfarenheterna vidare?

Svar:

Resultat AAR

Ledningsgruppen ansvarar för att det som framkommer vid AAR antecknas och tas omhand. Utifrån de förbättringsförslag som framkommer samt de erfarenheter som följde händelsen bör åtgärder tas fram och AAR är formellt inte färdigställd förrän prioriterade förändringar är genomförda.